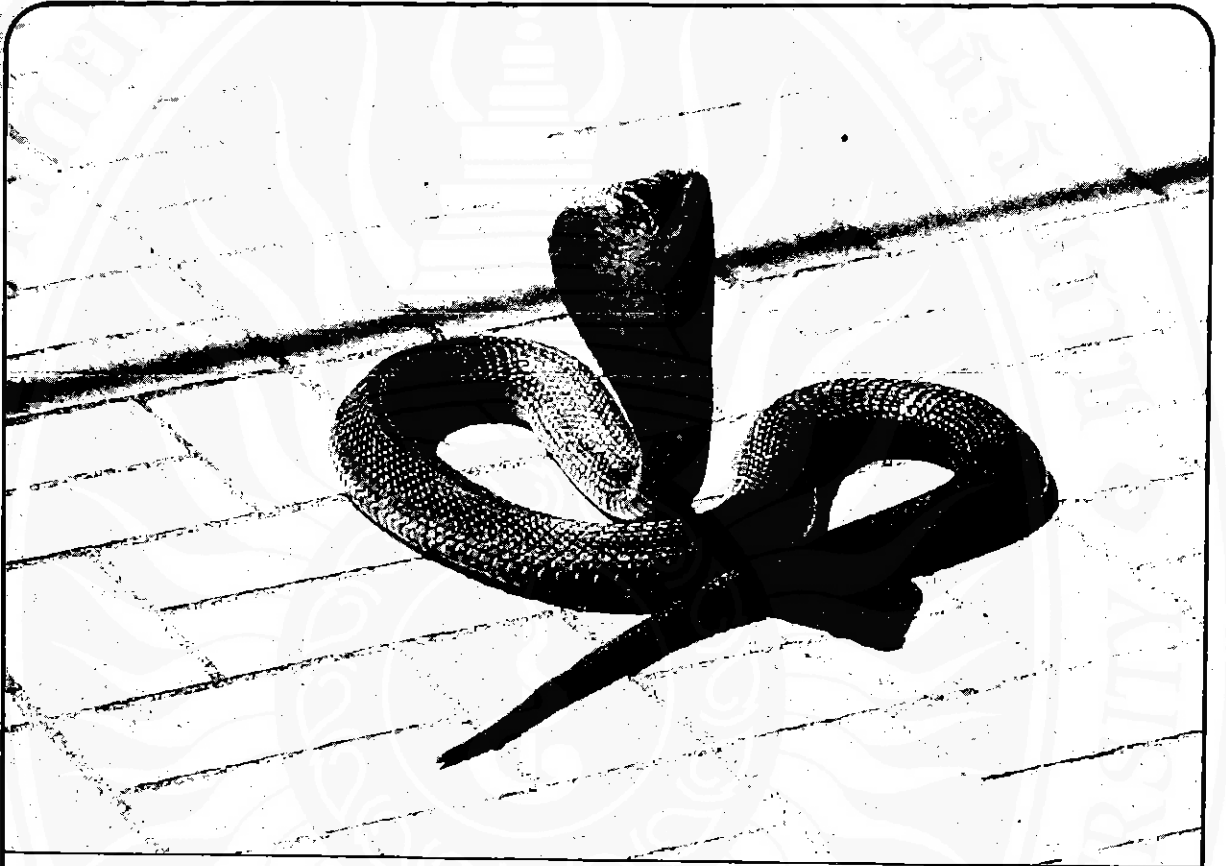

งูเห่าลือมคายพิษ

จิมล ดำศรี

งูเห่าไทย (SIAMESE COBRA) เป็นงูพิษที่มีอันตรายมากที่สุด อาศัยอยู่ตามที่ลุ่มชื้น นอนตามรูโพรง ออกหากินในเวลาพลบค่ำ กินหนู กบ เขียดและสัตว์เล็ก ๆ เป็นอาหาร พบชุกชุมทุกภาคของไทย

๑. เนื้อเรื่อง

ในสมัยก่อนโน้นนั้น พวกสัตว์เลื้อยคลานรวมไปถึงสัตว์น้ำ มด แมลง จนกระทั่งถึงต้นไม้บางชนิด ไม่ได้มีพิษเหมือนอย่างทุกวันนี้

ส่วนสัตว์ที่มีพิษร้ายแรงที่สุดในสมัยนั้น ก็มีอยู่เฉพาะงูเห่าลือมเท่านั้น เพราะมันมีร่างกายใหญ่โตกว่าสัตว์เลื้อยคลานอื่น ๆ ฉะนั้นพิษของมันจึงร้ายแรงมาก เมื่อจกถูกใครเข้าผู้นั้นก็จะตายทันที

เรื่องมีอยู่ว่า วันหนึ่งได้มีชายผู้หนึ่ง ชื่อ "อ้ายดำไม่ตาย" ได้เดินทางไปธุระในที่แห่งหนึ่ง (เหตุที่ชื่อว่า "ดำไม่ตาย" นั้นที่จริงแล้ว ชื่อจริง ๆ ของมันก็คือ "ดำ" คำว่า "ไม่ตาย" นั้นเป็นเพียงสร้อยคำเติมเข้าหลังชื่อเท่านั้น เพราะในสมัยก่อนนั้นยังไม่มีนามสกุลใช้ ถ้าใครมีพฤติกรรมหรือนิสัยอย่างไรแล้ว ก็จะใช้สร้อยชื่อแล้วมักเติมเข้าข้างหลังชื่อเสมอ "ไอ้ดำ" คนนี้เป็นคนตายยาก เช่น เคยประสบอุบัติเหตุ คือ ตกน้ำ ตกท่า ตกต้นไม้ ฟ้าผ่า และควายขวิด มากี่หลายครั้งหลายคราแต่ก็รอดชีวิตมาทุกครั้ง มันจึงได้รับสมญานามจากคนทั่วไปว่า "อ้ายดำไม่ตาย")

.....แต่ในวันนั้น ขณะที่ "อ้ายดำไม่ตาย" กำลังเดินทางอยู่นั้น ความที่มันรีบร้อนจนเกินไป มันจึงไม่เห็นงูเหลือมใหญ่นอนขวางทางอยู่ มันก็เลยเดินเหยียบลงบนหลังงูนั้นเข้าให้อย่างเต็มที่

งูเหลือมจึงโกรธมากที่ชายคนนี้ไม่ได้เกรงขามคร้ามเกรงมันเลย จึงได้ฉกเข้าที่เท้าของ "อ้ายดำ" คนนั้น จนถึงแก่ความตายลงในทันที ทำให้ผู้คนโงะจันกันว่า "งูกัดไอ้ดำไม่ตาย"

ฝ่ายงูเหลือมเมื่อได้ยินคนพูดกันว่า "งูกัดไอ้ดำไม่ตาย" ก็เข้าใจผิดคิดไปว่าตนนั้นพิษเสื่อมเสียแล้ว เพราะตนนั้นเคยกัดสัตว์ใหญ่อย่าง ช้าง เสือ หมู ฯลฯ ก็ตายมาแล้วทั้งสิ้น แต่พอมากัดคนตัวเล็กๆ กลับไม่ตาย เช่นนี้ก็ให้รู้สึกเสียใจยิ่งนัก เมื่อเห็นว่าพิษที่มีอยู่เสื่อมฤทธิ์ มันก็คิดว่าไม่รู้จะมีไว้ไปทำไมกันแล้ว งูเหลือมจึงคายพิษของมันทั้งหมดลงบนใบหลังตั้งข้างทันที จึงทำให้หลังตั้งข้างมีพิษมาจนถึงปัจจุบันนี้

เมื่อคายพิษออกมาจนหมดแล้ว งูเหลือมจึงใช้ให้งูเขียวไปเที่ยวประกาศให้สัตว์เลื้อยคลาน และพวกมดแมลงมารับพิษที่มันคายให้โดยทั่วกัน

สัตว์เลื้อยคลานดังกล่าวจึงได้มาที่ที่งูเหลือมคายพิษนั้นไว้ โดยมีงูของหลายได้มาถึงก่อนผู้อื่น จึงได้พิษไปมากกว่าสัตว์อื่นๆ ถัดมาก็เป็นงูเห่า งูขี้แร้ง งูแมวเซา งูสามเหลี่ยม งูกะปะ งูน้ำ แต่งูน้ำนั้น เมื่อได้พิษไปแล้วก็ดีอกดีใจเป็นอย่างมาก จึงโผลงไปในน้ำ โดยไม่ได้ระมัดระวังตัว ทำให้พวกปลาบางชนิด เช่น ปลาดุก ปลาดุก แขง เข้ามาแย่งเอาพิษไปจนหมด ถัดจากงูน้ำก็เป็นพวกตะขาบ แมลงปอง ต่อ ผึ้ง ก็ได้พิษของ

งูเหลือมไปตัวละเล็กละน้อย ส่วนมดตะนอยนั้นตัวเล็กกว่าสัตว์อื่นๆ จึงไม่สามารถเข้าไปถึงพิษนั้นได้ จึงยืนชะเง้อมองยักเย้ายักยันอยู่จนสะอึกสะอื้นก็ไป แต่ในที่สุดก็ได้แทรกตัวเข้าไปเอากันจุ่มพิษติดมานิดหนึ่งจนได้

ฝ่ายงูเขียวนั้นก็มิวแต่เที่ยวประกาศป่าวร้องอยู่จนพบเข้ากับงูสิงเป็นอันดับสุดท้าย จึงได้ชวนกันรีบมาแต่พอมารถึงพิษร้ายของงูเหลือมก็ได้ถูกสัตว์อื่นๆ แย่งชิงกันไปจนหมดเสียแล้ว จะมีที่ติดอยู่กับใบหลังตั้งข้างนั้นก็เพียงน้อยนิด งูทั้งสองจึงได้เอาหางลงเกลือกกลิ้งขีดพิษที่ติดอยู่บ้างนั้นมา จึงทำให้งูเขียวหางไหม้เป็นสีน้ำตาลที่เรียกว่า "งูเขียวหางไหม้" นั่นเอง ส่วนงูสิงก็มีพิษติดหางมานิดน้อยเท่านั้น จึงทำให้งูสิงมีพิษอยู่ที่หางมาจนทุกวันนี้

๒. การศึกษาวิเคราะห์

๒.๑ ประเภทของนิทาน

อาจารย์วิเชียร ณ นคร ผู้ศึกษาวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช จัดนิทานเรื่อง "งูเหลือมคายพิษ" เป็น "นิทานอธิบายเหตุ"

ตามหลักวิชาคติชนวิทยาและวรรณกรรมท้องถิ่น นิทานอธิบายเหตุ (Explanatory Tale) หมายถึง นิทานที่มุ่งอธิบาย ความเป็นมาของปรากฏการณ์ ธรรมชาติ เทพเจ้า คน สัตว์ พืช สถานที่และ ถ้อยคำสำนวนเป็นนิทานเก่าแก่อีกประเภทหนึ่งที่แพร่หลายมาก

แก่นเรื่องของนิทานอธิบายเหตุคือ การมุ่งให้ คำตอบเกี่ยวกับความเป็นมาของสิ่งและสภาพต่างๆ ทั้ง ที่เกี่ยวกับมนุษย์ สัตว์ พืช และธรรมชาติต่างๆ โดยวิธี เล่าอย่างง่ายๆ ไม่สลับซับซ้อน

* ผู้เล่า : นายเลียบ พรหมจรรย์ บ้านเลขที่ ๙/๑ หมู่ที่ ๕ ตำบล อินทร์ อำเภอรามบุรี จังหวัดนครศรีธรรมราช

งูจงอาง (KING COBRA) เป็นงูพิษที่มีขนาดยาวที่สุดในโลก มีลักษณะหัวมนโต ค้วยาวหางเรียวยาว สามารถแผ่แม่เบี้ยได้ อาศัยอยู่ในป่าดิบ ออกไข่ครั้งละ 20- 35 ฟอง ออกหากินในเวลากลางวันถึงพลบค่ำ ชอบกินงูอื่นที่เล็กกว่า พบทุกภาคของไทย

ฉากและบรรยากาศของนิทานอธิบายเหตุไม่ผู้จะชัดเจนนัก เพราะเนื้อเรื่องมิได้มุ่งเน้นให้เกิดความสำคัญต่อการดำเนินเรื่อง ตัวละครในเรื่องจึงมักไม่ผูกพันกับฉากมากนัก

นิทานอธิบายเหตุสะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาของชาวบ้าน ในการสังเกตและการสรรหาคำตอบมาอธิบาย ขณะเดียวกันก็เสริมสร้างความรัก ความผูกพันกับธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมขึ้นโดยที่ผู้ฟังไม่รู้ตัว นิทานอธิบายเหตุจึงมีอยู่ในทุกถิ่นที่ และแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิศาสตร์ จนทำให้นักวิชาการบางท่านถือเอาว่านิทานชนิดนี้เป็น "นิทานประจำถิ่น"^๑

^๑ วิเชียร ณ นคร การศึกษานิทานพื้นบ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช หน้า ๘๐

อย่างไรก็ดีนิทานอธิบายเหตุบางเรื่องก็มีลักษณะแพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวางจนไม่อาจจำกัดให้เป็นนิทานประจำถิ่นได้เช่นกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่าเนื้อหาของนิทานอธิบายเหตุมักไปปรากฏอยู่ในนิทานอื่นๆ อยู่ไม่น้อย เช่น ในนิทานปรัมปรา นิทานตำนาน และนิทานชีวิต เป็นต้น จนดูประหนึ่งเป็นอนุภาคของนิทานเหล่านั้น ดังเช่น เรื่องแม่โพสพ ก็มีนิทานอธิบายเหตุที่กล่าวถึงเหตุที่ปลาสดาดตัวแบบปรากฏอยู่ เป็นต้น

นิทานอธิบายเหตุของตะวันตก ได้แก่ เรื่องเนปจูนกับเลียมมิดอน ของตะวันออก ได้แก่ เรื่องท้าวสหสัมพันธ์ (พระอินทร์) และของไทย ได้แก่ เรื่องดาวลูกไก่ ตาม่องล่าย และเขาชุมทอง เป็นต้น

นิทานเรื่อง งูเหลือมคายนพิษ อธิบายความเป็นมาของสัตว์หลายชนิด คือ งูชนิดต่างๆ ปลาบางชนิด

ตะขาบ แมลงป่อง ต่อ ผึ้ง และ พืชบางชนิด เช่น
ลิงดั่งข้าง เป็นต้น

แก่นเรื่อง ของนิทานเรื่อง งูเหลือมคายพิษ อยู่ที่
การให้คำตอบเกี่ยวกับงู ปลา ตะขาบ แมลงป่อง ต่อ ผึ้ง
ลิงดั่งข้าง ว่าทำไมสัตว์และพืชเหล่านี้ จึงมีพิษอยู่ ณ
ที่ต่างกันและมีปริมาณพิษมากน้อยต่างกัน โดยวิธีการ
เล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์

จากและบรรยากาศของนิทานเรื่อง งูเหลือมคาย
พิษ ไม่ปรากฏแน่ชัดว่าเกิดขึ้น ณ ที่ใด เมื่อไร ผู้อ่าน
หรือผู้ฟังต้องจินตนาการเอาเองว่า เหตุการณ์นี้ควร
เกิดขึ้น ณ ที่ใด ตามภูมิปัญญาของแต่ละคน

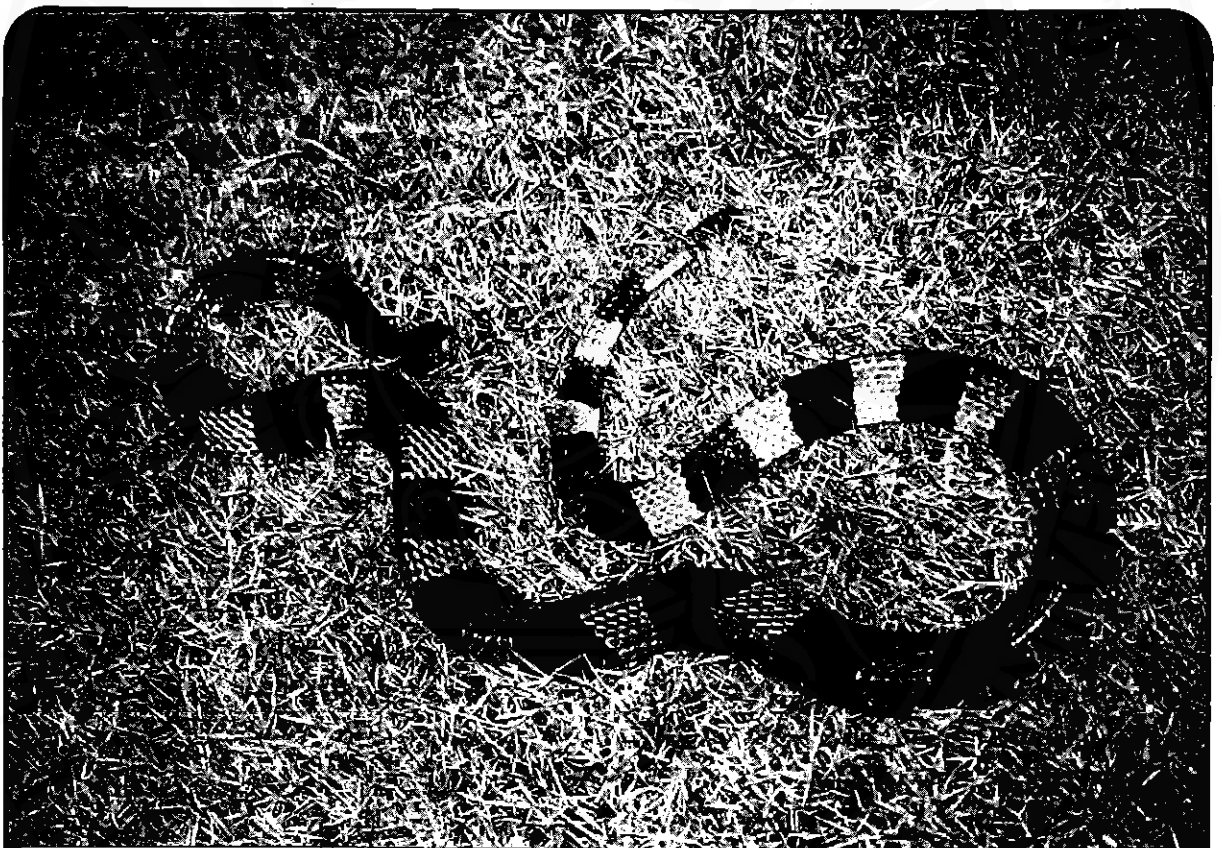
๒.๒ คุณค่าของนิทาน

โดยภาพรวมนิทานพื้นบ้าน มีคุณค่า & ประการ
คือ

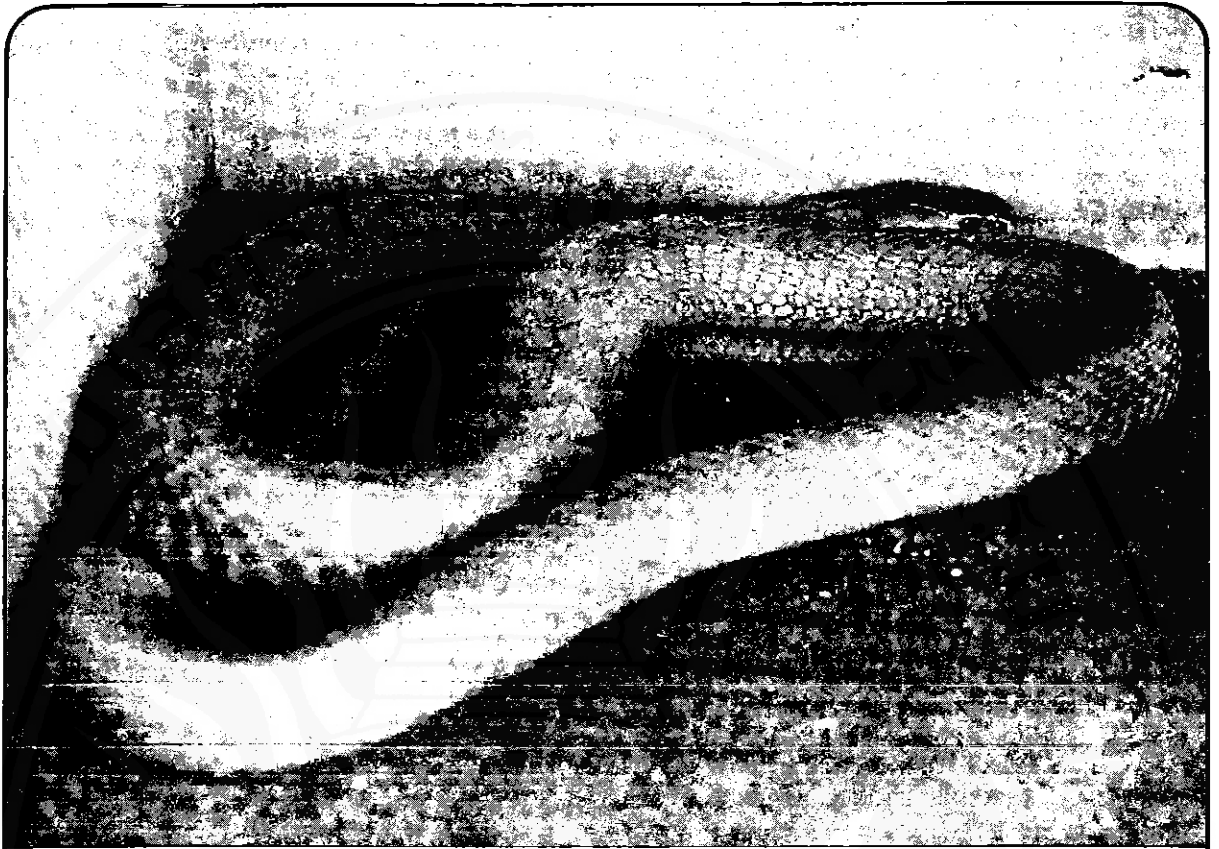
๒.๒.๑ คุณค่าทางการสำเร็จอารมณ์ หมายถึง
คุณค่าในแง่ให้ความสนุกเพลิดเพลินต่อผู้ฟังหรือผู้อ่าน
เพราะนิทานเป็นวรรณกรรมที่มีตัวละครแสดงประวัติ
ความเป็นมา แสดงพฤติกรรม หรือ การแสดงออกของ
ตัวละคร สามารถสร้างความสนุกสนาน และแผ่ความรู้
และคติเตือนใจให้แก่ผู้ฟังได้ การฟังนิทานจึงได้รับความ
สำเร็จอารมณ์วิธีหนึ่ง

๒.๒.๒ คุณค่าทางสังคมสัมพันธ์ หมายถึง
คุณค่าในแง่การสร้างเสริมความสัมพันธ์ในกลุ่มพวก เพราะ
การฟังนิทานมักฟังกันในหมู่เครือญาติ เพื่อนฝูง หรือ
ในหมู่บ้าน การฟังร่วมกันย่อมก่อให้เกิดความสนิท
มักคุ้น ความรักและความเข้าใจกันมากขึ้น

๒.๒.๓ คุณค่าทางปัญญา หมายถึง คุณค่า
ในแง่สร้างความฉลาดรอบรู้ และเสริมสร้างสติปัญญา
แก่ตนเอง การได้ฟังนิทานก็เท่ากับการได้ฟังความคิด

งูสามเหลี่ยม (BANDED KRAIT) ลำตัวมีลักษณะเป็นสามเหลี่ยม หางป็นกุด ออหากินใน
เวลากลางคืนและจะซึมซาบในเวลากลางวัน ชอบกินงูน้ำชนิดต่างๆ และงูขนาดเล็ก ๆ อื่น ๆ มักอาศัย
พักนอนในโพรงดิน ใต้กอหญ้า พบทุกภาคของไทย

งูเห่าสีนวล (SUPHAN COBRA) เป็นงูที่มีลักษณะเหมือนงูเห่าทั่วไป แต่เกล็ดท้องจะมีสีขาวนวล ไม่มีลายดอกจันที่คอ และไม่มีลายตลอดทั้งตัว พบมากที่จังหวัดสุพรรณบุรีและอ่างทอง ออกหากินในเวลาพลบค่ำ กินหนูเป็นอาหารหลัก

และภูมิปัญญาของผู้สร้างสรรค์ ซึ่งได้กลั่นกรองและทดสอบมาจากสังคมรุ่นต่างๆ มามากแล้ว ย่อมก่อให้เกิดความมีภูมิปัญญาแก่ตัวผู้ฟังได้มาก ขณะเดียวกันก็ได้รับความรู้เรื่องศัพท์สำนวนภาษาควบคู่กันไปด้วย

๒.๒.๔ คุณค่าทางสังคมประกฤต หมายถึง คุณค่าในแง่การปลุกฝังและถ่ายทอดความคิดและความเชื่อของสังคมไปยังสมาชิกใหม่ของสังคม สังคมนุชนิยมวัฒนธรรมในการสืบทอดและดำรงเผ่าพันธุ์หลายวิถี การเล่านิทานก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้เพื่อการนี้

๒.๒.๕ คุณค่าทางการศึกษาวัฒนธรรม หมายถึง คุณค่าในแง่สะท้อนภาพสังคมแก่ผู้ฟังทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา นิทานเป็นมรดกทางปัญญาของผู้คนในสังคมหนึ่งๆ เมื่อผู้นิทานขึ้นจึงหนีไม่พ้นที่จะต้องเอาความคิดและค่านิยมในยุคสมัยนั้นๆ เข้ามา การศึกษา

นิทานจึงเท่ากับเป็นการศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนไปในตัว

นิทานเรื่องงูเห่าสีนวล ในฐานะที่เป็นนิทานพื้นบ้านเรื่องหนึ่ง จึงย่อมจะมีคุณค่าตามกรอบทั้ง ๕ ประการดังกล่าวแล้ว

อย่างไรก็ดี ผู้เขียนเห็นว่า นิทานเรื่อง งูเห่าสีนวล ได้ให้คติในการดำรงตนอยู่ในสังคมหลายลักษณะ คือ

ก.) ความริบร้อน จนขาดความระมัดระวัง ย่อมยังผลให้เกิดความเสียหาย ถึงแก่ชีวิตได้

อุทาหรณ์จากนิทานเรื่องนี้ ปรากฏชัดเจนกรณีของนายดำ หรือ "ไต่ดำไม่ตาย" ริบร้อนจนเดินเหยียบลงบนหลังงูเห่าสีนวล ซึ่งเป็นสัตว์มีพิษยิ่งกว่าสัตว์ใดๆ

ในขณะนั้น

"ไอ้ดำไม่ตาย" จึงถูกงูเหลือมกัดตายเพราะความ
รีบร้อนจนขาดความระมัดระวังของตนเอง

ข.) การดูแลโทษะ ย่อมยังผลเสียหลายมา
สู่ตนเองและผู้อื่น

อุทาหรณ์จากเรื่องนี้ ปรากฏชัดเจนนครณีของ
งูเหลือม ลูกแก่โทษะ เมื่อถูกไอ้ดำไม่ตายเหยียบโดยไม่
เจตนา แต่งูเหลือมกลับเห็นว่าเป็นเจตนา ไม่ยำเกรงจึง
บังเกิดวิหิงสา ทำลายล้าง ไอ้ดำไม่ตาย ด้วยพลังอำนาจ
อันมหาศาลอย่างเคียดแค้นและเมามันจนไอ้ดำไม่ตาย
ขาดใจตายทันที จากการตายของไอ้ดำไม่ตายนี้เอง
ยังผลให้งูเหลือมจะตั้งสันพิษไปในที่สุด

ค.) การกระทำการใดๆ ที่ขาด วิมังสา คือ
ขาดการสอบสวน ขาดความไตร่ตรอง ขาดการ
พิจารณา วิเคราะห์ใคร่ครวญปล่อยให้โมหาคติมา
ครอบงำยอมทำให้เกิดผลเสียหายอย่างใหญ่หลวง

อุทาหรณ์จากเรื่องนี้ ปรากฏชัดเจนนครณีของ
งูเหลือม เมื่อกัดไอ้ดำไม่ตายจนตายคาที่แล้ว กาลต่อมา
ได้ยินผู้คนโง่เขลาขานกันว่างูเหลือม "กัดไอ้ดำไม่ตาย" ก็
ขาดวิมังสาทำให้สำคัญผิดไปว่า ตนเองเสื่อมพิษสิ้นแล้ว
ทั้งๆ ที่ตนเคยยิ่งใหญ่มาก่อน เคยกัดสัตว์ใหญ่อย่างช้าง
เสือ หมี ฯลฯ ตายมาแล้ว โมหาคติจึงเข้ามาครอบครอง
จนต้องตัดสินใจคายพิษของตนจนหมดสิ้น โดยหารู้ไม่ว่า
พิษของตนยังทรงฤทธานาภาพอยู่

ง.) โอกาสเป็นปัจจัยให้เกิดการได้เปรียบเสีย
เปรียบขึ้นในชุมชนและสังคม

อุทาหรณ์จากเรื่องนี้ ปรากฏชัดเจนนครณีของงู
และสัตว์ต่างๆ ที่มารับเอาพิษที่งูเหลือมคายไว้ สัตว์ใดมี
โอกาสได้รับพิษก่อนสัตว์นั้นก็ตักดวงเอาก่อน และเอา
มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ โดยไม่ได้คำนึงถึงว่าผู้มาทีหลัง
จะได้รับส่วนแบ่ง ในสัดส่วนอันควรหรือไม่

จ.) สัตว์เล็ก ย่อมเสียเปรียบสัตว์ใหญ่

อุทาหรณ์ จากเรื่องนี้ปรากฏชัดเจนนครณีของมด
ตะนอย แม้มีโอกาสได้ไปรับพิษจากงูเหลือมพร้อมๆ กับ
สัตว์อื่นๆ แล้วก็ตาม แต่ด้วยเหตุที่ตนเป็นสัตว์เล็ก จึง
ไม่สามารถเข้าไปถึงพิษนั้นได้ จึงยืนยักแย้ยักยืนอยู่
จนสะอึกสะอื้นไป จนในที่สุดได้แทรกตัวเข้าไปเอา
กันจุ่มพิษติดมาได้นิดหนึ่ง

ฉ.) การตื่นตื่นตีใจจนเลยเถิด เกิดขาดสติ
สัมปชัญญะ ย่อมยังผลเสียมาสู่ตนเอง

อุทาหรณ์จากเรื่องนี้ ปรากฏชัดเจนนครณีของงูน้ำ
เมื่อได้พิษจากงูเหลือมไปแล้วก็ตีใจจนสิงโลด จึง
กระโดดลงน้ำโดยไม่ได้ระมัดระวังตัว ทำให้หมู่ปลา
ต่างพากันมาแย่งเอาพิษไปจนหมด

ช.) การเสียสละ การบำเพ็ญตน เพื่อ
ประโยชน์ของผู้อื่นจนเกินเลยความพอดี ก็ทำให้
ตนเองเสียสิทธิประโยชน์ไปได้

อุทาหรณ์จากเรื่องนี้ ปรากฏชัดเจนนครณีของ
งูเขียว ซึ่งเที่ยวประกาศให้สัตว์ต่างๆ มารับเอาพิษจาก
งูเหลือมไปจนหมด ส่วนตัวเองได้เพียงร่องรอยของพิษ
ที่ติดอยู่กับใบดังข้างเท่านั้น

๑๗

อุทาหรณ์ทั้งเจ็ดประการดังกล่าวมา ย่อมเป็น
อนุสติในการครองตนในสังคมของผู้อ่านและผู้ฟังโดย
ทั่วกัน

๒.๓ สัมพันธภาพระหว่างนิทานเรื่องงูเหลือม คายพิษกับวิถีชีวิตของชุมชนและสังคม นครศรีธรรมราช

นิทานเรื่อง งูเหลือมคายพิษ มีความสัมพันธ์
อยู่กับชุมชนและสังคมนครศรีธรรมราช ตั้งแต่อดีตจน
กระทั่งปัจจุบัน ในลักษณะต่างๆ หลายลักษณะคือ

๒.๓.๑ พิษและสัตว์ที่มีพิษดังปรากฏในนิทาน
เรื่อง งูเหลือมคายพิษ ยังมีให้เห็นและทำอันตรายผู้คน
ในชุมชนและสังคมนครศรีธรรมราช อยู่เนือง ๆ

โดยเฉพาะงูพิษประเภท งูจงอาง (งูบองหลา)
งูเห่า งูกะปะ ฯลฯ ได้ทำอันตรายชาวนครศรีธรรมราช
มาแล้วเป็นจำนวนมาก แม้ในปัจจุบันเฉพาะที่มารับการ
รักษาที่วัดพรหมโลกแห่งเดียว สมัยเมื่ออาจารย์สมปอง
(พระครูวุฒิศรธรรมสาร) เจ้าอาวาสวัดพรหมโลก ยังมีชีวิต
อยู่ ท่านได้กรุณาเล่าให้ฟังว่าในเดือนหนึ่ง มีจำนวน
ไม่น้อยกว่า ๒๐ ราย งูพิษที่กัดส่วนใหญ่เป็นงูเห่า
งูกะปะ เป็นต้น ท่านได้กรุณาเยียวยารักษาด้วยสมุนไพร
จนหายเป็นปกติ เกือบทุกราย

ชาวนครศรีธรรมราช จึงคุ้นเคยกับงูพิษและรู้ซึ่ง
ถึงอันตรายของมันได้เป็นอย่างดี

๒.๓.๒ บรรดางูพิษที่มีอันตรายร้ายแรง และไม่ร้ายแรงที่กล่าวถึงในนิทานเรื่องนี้ ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมมุขปาฐะเมืองนครศรีธรรมราช หลายสำนวน ดังนี้

ไปป่าเหอ	ไปแดงปะ ขบคน
ขบป่าครีมล	ไม่ทันได้แล่นหาหมอ
ขบตีนดินด้วน	ขบมือ มีงอ
ไม่ทันได้แล่นหาหมอ	ตายเพราะพิษงูปะ

นางแม่เจ้าลูกเหอ	ใช้ลูกให้จิกใบตอง
งูเห่าปล้องทอง	มัดมือลูกไว้
ทำหรือลูกเหอ	แม่จะทำขวัญให้
มัดมือลูกไว้	นางแม่ช่างใช้ลูก

งูเขียวเหอ	ตัวเดียวหลายพร้อย
งูเขียวตัวน้อย	ห้อยคอลงมา
เด็กนอนไม่หลับ	มากินตับเสียเกิดหวา
ห้อยคอลงมา	เด็กเหอยิ่งนอนหลับ ^๑

๒.๓.๓ บรรดาสัตว์มีพิษที่กล่าวถึงในนิทานเรื่องนี้ปรากฏในวรรณกรรมลายลักษณ์เมืองนครศรีธรรมราช หลายสำนวน ดังนี้

นาคาพิษวางเพียง	สุริโย
เลื้อยป่าเตโช	ด้วยซ้ำ
พิษหางบุดโก	แมลงป่อง นั้น ๗๗
จ้างแห่งหางไอ้อ้า	อวดอ้างฤทธิ์ ^๒

ฯลฯ

งูกะปะ (MARBLE PIT VIPER) เป็นงูพิษที่พบทุกภาคของไทย จึงมีชื่อต่าง ๆ กัน ชอบกินเขียด คางคก และหนู ออกหากินในเวลาพลบค่ำ ออกไข่ครั้งละ 15-25 ฟอง

๒.๓.๔ คติในการดำรงอยู่ในสังคม ทั้งเจ็ดประการที่เป็นอุทาหรณ์จากเรื่อง งูเหลือมคายพิษ สอดคล้องกับคติธรรมทางพุทธศาสนา ชาวนครศรีธรรมราช ยึดมั่นในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคน จากอดีตจนกระทั่งปัจจุบัน คติในการดำรงตนอยู่ในสังคม ซึ่งเป็นอุทาหรณ์จากเรื่องงูเหลือมคายพิษ จึงผูกพันอยู่กับวิถีชีวิตของพุทธศาสนิกชนอย่างแนบแน่น

การศึกษานิทานพื้นบ้าน เรื่อง "งูเหลือมคายพิษ" ในประเด็น เนื้อเรื่อง ประเภท คุณค่า และความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตของชาวนครศรีธรรมราชเพียงดังเขปดังกล่าวมา ย่อมเป็นสื่อชี้ชวนให้ผู้สนใจศึกษานิทานพื้นบ้าน ได้มองเห็นแง่มุมต่างๆ ของข้อมูลทางคติชนวิทยา ประเภทนิทานพื้นบ้านว่า มีประโยชน์ต่อวงการศึกษาเพียงใด

^๑ ศูนย์วัฒนธรรม วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช เพลงร้องเรือเมืองนครศรีธรรมราช หน้า ๒๙-๓๐.

^๒ ศูนย์วัฒนธรรม วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช ไคลงสุภาษิตวรรณกรรมแห่งนครศรีธรรมราช หน้า ๕๘.

แหล่งข้อมูล : ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ว.นครศรีธรรมราช

ประสานงานเตรียมข้อมูล : จารี การะศรี : อวยพร เจริญพร

จัดหาภาพประกอบ : อำนวย ทองทะวีย : ชัยณรงค์ อินทร

ที่มาของภาพ : อินทรา โปสเตอร์